

DIGITAL 4ALL

BUILDING A DIGITAL
WORLD FOR ALL

Co-funded by
the European Union

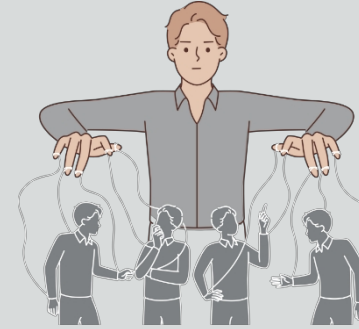

Yalan Haberlere Giriř

Yalan haber (Bilgi Bozukluęu), haber olarak sunulan yanlış veya yanıltıcı bilgidir (dezenformasyon, propaganda ve aldatmacalar dahil olmak üzere yanlış bilgi).

Sahte haberlerin genellikle amacı :

1. Bir kişi veya kuruluşun itibarına zarar vermek
2. Reklam gelirleriyle para kazanmak
3. İzleyicileri manipüle etmek veya kandırmak.

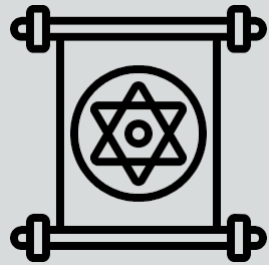

Yalan Haberlerin Zaman Çizelgesi

Yalan haber ya da yanlış bilgilendirme yeni değildir.

Sahte Haber terimi 1497 yılından beri kullanılmaktadır

Matbaanın icadı (1439) Antisemitizm
(1475)

HOAX

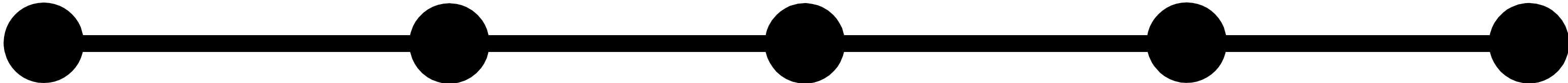
Ay Aldatmacası (1835)
Karindeşen Jack (1888)
Mark Twains'in ölümü
(1897)

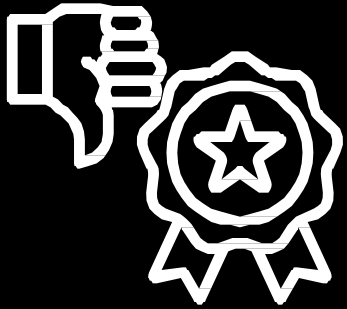
1. Dünya Savaşı (1914)
Cottingley Fairys (1917)
Zioviev'in mektubu (1924)
2. Dünya Savaşı ve Hitler Günlükleri (1943-
1983)

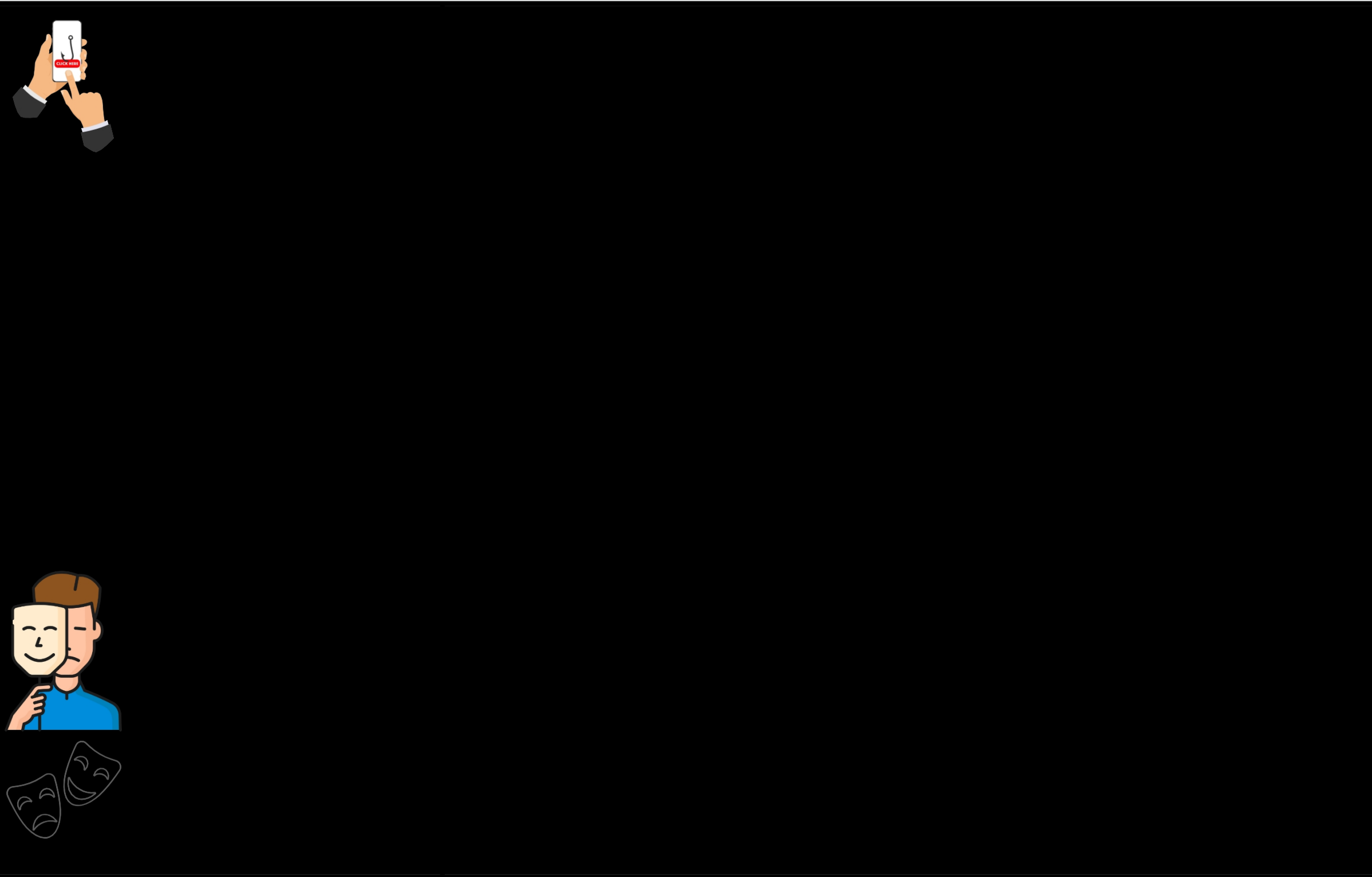
Kitle imha silahı Irak savaşı (2003) Dunold
Trump (2016-)
Sahte haber terimi sözlüğe eklendi (2017)

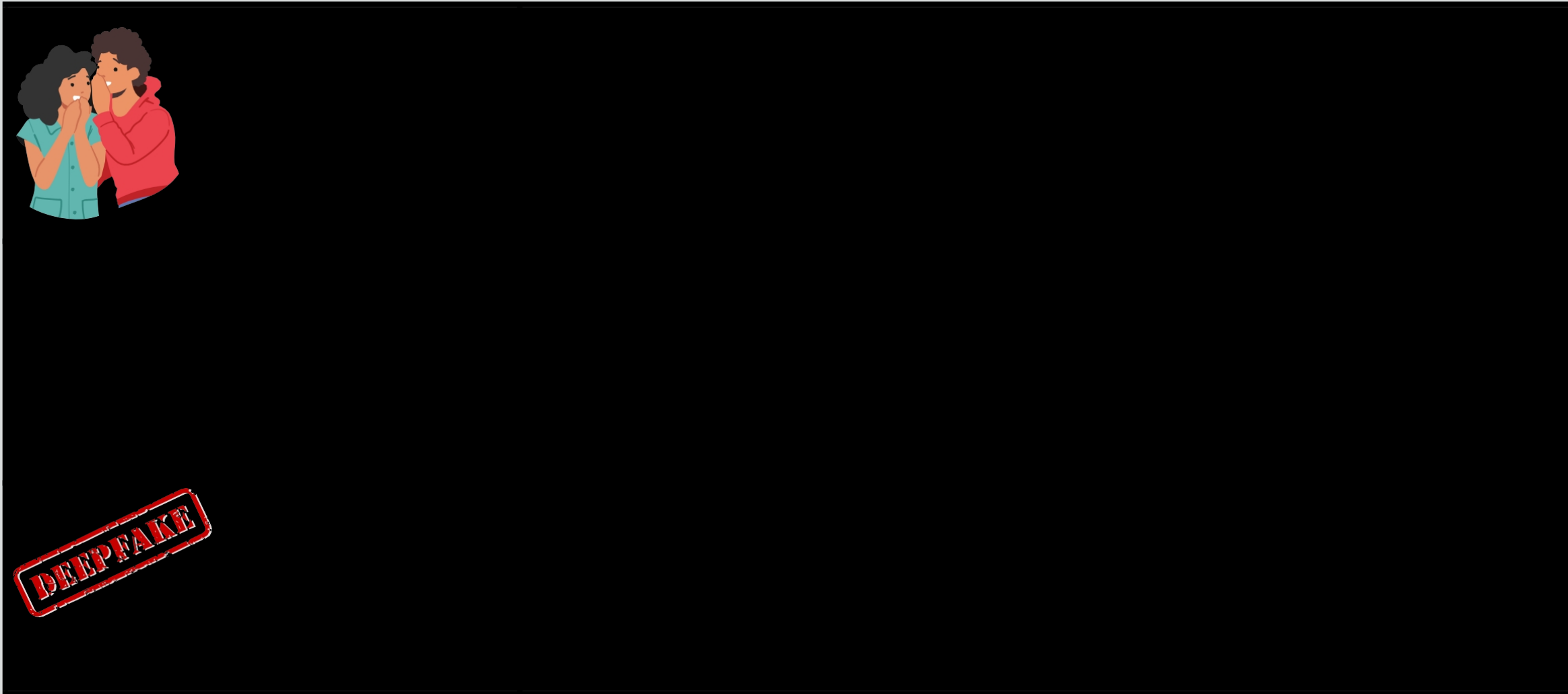
Bilgi Bozukluęu Türleri (Sahte Haberler)

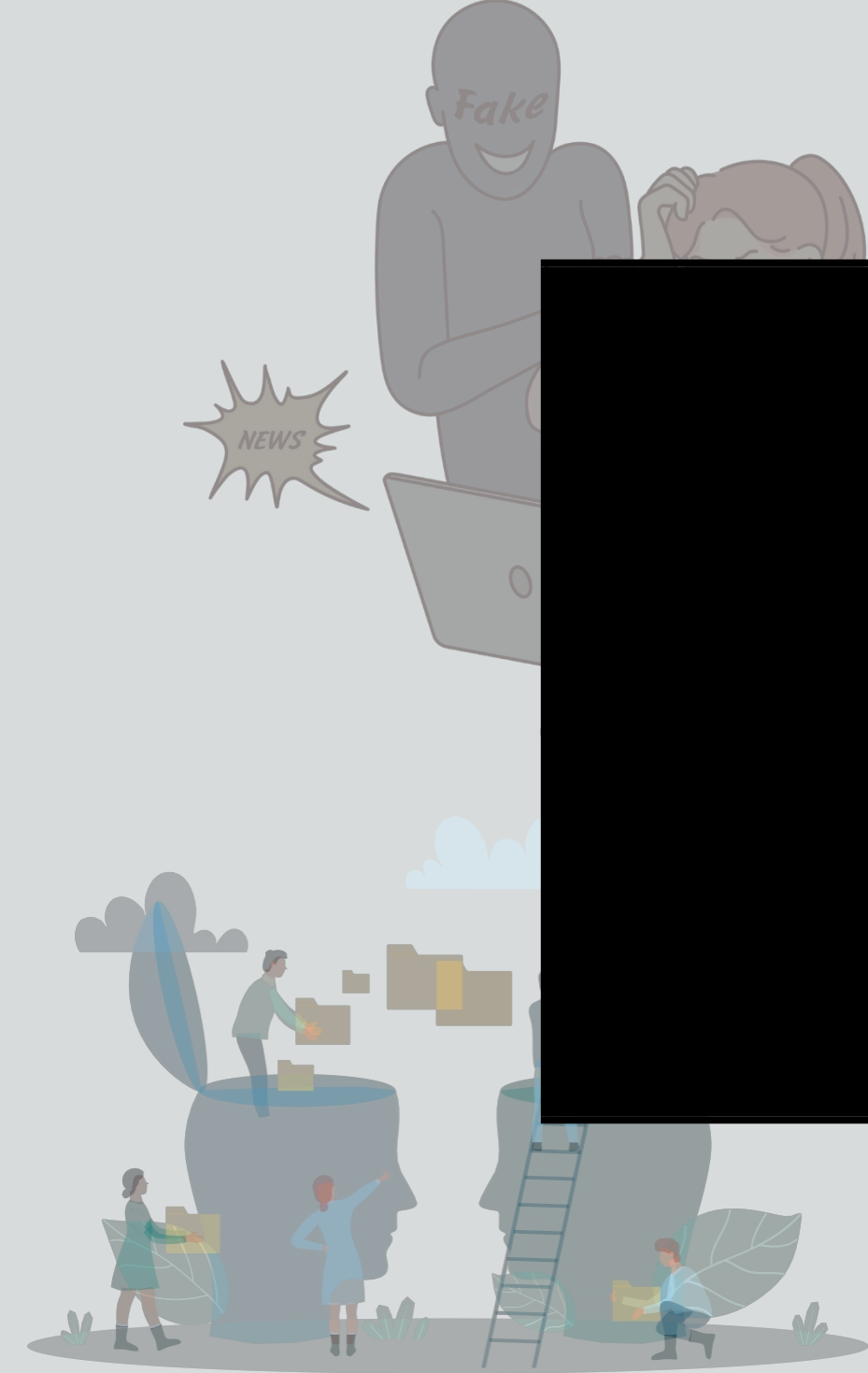
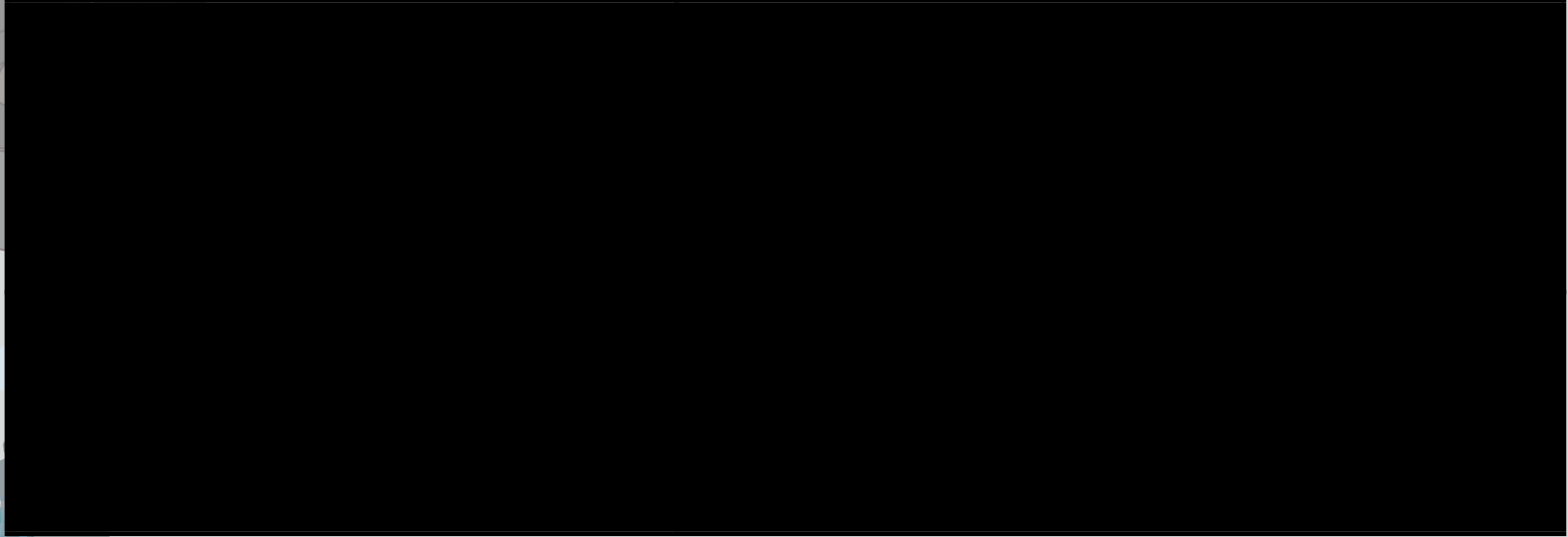
Bilgi Bozukluđu Türleri (Sahte Haberler)

Yalan Haber Türleri

Yalan Haber Türleri

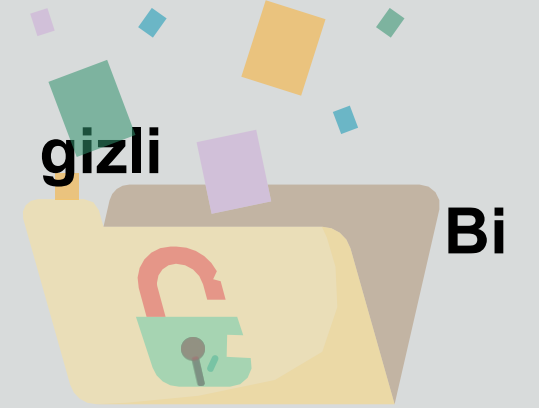
Yalan Haber Türleri

- Yanlış Yorumlanmış Gerçekler : Bu, amaçlanan mesajı yanlış yönlendiren veya çarpıtan bir şekilde sunulan doğru verilerdir.

oops!

- Ayrıntılardaki hatalar : Bu, isimlerde, tarihlerde, istatistiklerde veya yerlerde anlamayı değiştirebilecek küçük hatalar içeren bilgilerdir.

- Sızdırılan bilgi : Gerçek bilgi veya belgelerin gizli kalması amacıyla paylaşılması
rinin itibarına zarar vermek için.

- Bağlamsal yalanlar : Kamu algısını değiştirmek için gerçeklerin yanıltıcı bir şekilde sunulması.

Sahte Haberleri Belirleme Adımları

- **Kaynağı Kontrol Edin** - İyi bilinen, saygın haber kaynaklarını arayın. Bilmediğiniz bir web sitesiye, geçmişini araştırın.
- **Yazara Bakın** - Makalenin gerçek kimlik bilgilerine sahip güvenilir bir yazarı olup olmadığını kontrol edin. Bir yazarın olmaması kırmızı bayrak olabilir.
- **Tarihi İnceleyin** - Güncel olaylar olarak paylaşılan eski haberler insanları yanıltabilir. Güncel olduğunu iddia ediyorsa güncel olduğundan emin olun.
- **Başlığın Ötesini Okuyun** - Sansasyonel veya abartılı başlıklar genellikle tıklama çekmeyi amaçlar ancak yanıltıcı olabilir. Resmin tamamını görmek için makalenin tamamını okuyun.

Sahte Haberleri Belirleme Adımları

- **Kanıtları Kontrol Edin** - Meşru haberlerde gerçekler, alıntılar ve güvenilir kaynaklardan alınan veriler yer alır. Kanıt eksikliği veya muğlak ifadeler sahte haberlere işaret edebilir.
- **Duygusal Dile Dikkat Edin** - Sahte haberler genellikle tepkileri kışkırtmak için güçlü duygusal kelimeler kullanır. Kullanılan dil aşırı dramatik görünüyorsa dikkatli olun.
- **Diğer Kaynaklarla Doğrulayın** - Diğer güvenilir haber kaynaklarının aynı hikayeyi bildirip bildirmediğine bakın. Eğer doğruysa, muhtemelen başka bir yerde de haberini bulursunuz.
- **Amacı Göz Önünde Bulundurun** - Bazı içerikler hiciv veya eğlence amaçlıdır. Feragatnamelere veya niyetine ilişkin ipuçlarına bakın.

Neleri Kontrol Etmeli

Kontrol edilmesi gereken gerçekler:

- **Yer, Kişi veya Şirket İsimleri**• **Resmi unvanlar ve diğer etiketler**
- **Tarihsel ilişkiler tarihleri**
- **Adresler - Fiziksel veya E-posta**
- **Bir eylem veya sürecin yürütülmesine yönelik** • **Farklı doğrulanabilir olay ve olgular.**
- **İster gerçek ister görüş olsun**

Eleştirel Düşünme

Bilgiyi objektif bir şekilde analiz etme, gerekçeli yargılarda bulunma ve sorunlara veya argümanlara açık ve sorgulayıcı bir zihinle yaklaşma becerisi.

Önemi Eleştirel Düşünme

Eleştirel düşünme, bireylerin daha iyi kararlar almasına, yanlış yönlendirilmekten kaçınmasına ve sorunları etkili bir şekilde çözmesine yardımcı olduğu için çok önemlidir. Bilgiyi derinlemesine analiz ederek sorunları derinlemesine anlayabilir, önyargıları azaltabilir ve varsayımlar veya duygular gerçeklere dayanarak hareket edebiliriz.

Önemi Eleştirel Düşünme

Bilgileri analiz edin:

Gerçeği Kurgudan Ayırt Etme

Önyargıları Anlama Kanıtları

Değerlendirme

Yanlış Bilgilerin Yayılmasını Önlemek

Bilinçli Karar Vermeyi Teşvik Etmek

Açık Fikirliliği Teşvik Etmek

Problemleri Çözün:

Analitik Becerilerin Geliştirilmesi:

Mantıksal Akıl Yürütmenin

Uygulanması:

Yanlış Bilgilendirmeye Çözüm Üretmek:

Karar Verme Sürecinin Geliştirilmesi:

Stratejik Düşünmeyi Teşvik Etmek:

Yaratıcılığın Teşvik Edilmesi:

Önemi Eleştirel Düşünme

Etkili iletişim kurun:

Gerçeğin Açıklığa Kavuşturulması ve
Yaygınlaştırılması: Kamu Güveninin
Oluşturulması:

Medya Okuryazarlığı Hakkında

Eğitim: Eleştirel Diyalogun Teşvik

Edilmesi: Doğruluk Kontrolü için

Savunuculuk: Duyarlılığı Teşvik

Etmek: İşbirlikçi Çabaları

Destekleme: Duygusal Tepkileri

Yönlendirme:

Karar verin:

Güvenilir Kaynaklar Seçmek:

Bilgi Güvenilirliğinin Değerlendirilmesi: Doğruluk

Kontrolünün Uygulanması:

İçerikle Bağ Kurmak veya Bağ Kurmamak:

Yanlış Bilgilendirmeye Karşı Yanıt Seçimi:

Şeffaflık ve Hesap Verebilirliğe Öncelik Vermek:

Kişisel ve Kurumsal Politikaların Geliştirilmesi:

Eleştirel Düşüncenin Temel Unsurları

- **Analiz - Bilgiyi net bir şekilde anlamak için parçalara ayırma.**
- **Değerlendirme - Bilginin güvenilirliğini ve uygunluğunu değerlendirme.**
- **Açık fikirlilik - Farklı bakış açılarını değerlendirmeye istekli olmak.**
- **Mantıksal Akıl Yürütme - Sağlam temellere dayalı sonuçlar çıkarma Kanıt.**
- **Yansıtma - Düşünce süreciniz ve potansiyel önyargılarınız hakkında düşünme.**

Bu beceriler, bilgi açısından zengin ortamlarda gezinmemizi ve bilinçli seçimler yapmak.

Görüşe Karşı Gerçek

GERÇEK- Doğrulanabilen veya kanıtlanabilen bir ifadedir.

Görüş- Bir duygu, tutum veya inancı ifade eden bir ifadedir. Ne doğru ne de yanlış olan bir ifadedir